

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 30/2004 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (rakennerahastojen yleisasetus)

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EAKR-asetus)

Valtioneuvoston selvitys ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahaston säännöksistä

Valtioneuvoston selvitys ehdotuksesta parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EAKR-asetus)

Valtioneuvoston selvitys ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (koheesiorahastoasetus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 15 päivänä lokakuuta 2004 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (rakennerahastojen yleisasetus) (U 47/2004 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Eduskunnan puhemies on 19 päivänä marraskuuta 2004 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EAKR-asetus) (U 61/2004 vp) hallintovaliokunnalle lausuntoa varten.

Suuri valiokunta on 15.10.2004 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahaston säännöksistä (E 103/2004 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Suuri valiokunta on 15.10.2004 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen ehdotuksesta parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EAKR-asetus) (E 106/2004 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Suuri valiokunta on 27.10.2004 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (koheesiorahastoasetus) (E 115/2004 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- budjettineuvos Rauno Lämsä, budjettisihteeri Juha Majanen ja neuvotteleva virkamies Kirs-
ti Vallinheimo, valtiovarainministeriö
- aluekehitysjohtaja Mårten Johansson, sisä-
asiainministeriö
- rakennerahastopäällikkö Merja Niemi, ope-
tusministeriö
- ylitarkastaja Antti Linna, maa- ja metsäta-
lousministeriö
- neuvotteleva virkamies Auli Korhonen, kaup-
pa- ja teollisuusministeriö
- ylitarkastaja Tiina Pesonen, työministeriö

- aluesuunnittelupäällikkö Kari Pakarinen,
Suomen Kuntaliitto
- johtaja Pentti Mäkinen, Keskuskauppakamari
- johtaja Olli-Pekka Väänänen, Maa- ja metsä-
taloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- elinkeinopoliittinen sihteeri Outi Ervasti,
AKAVA ry
- järjestösihteeri Tom Holmroos, Toimihenki-
lökeskusjärjestö STTK ry
- asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelä-
män keskusliitto EK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto
SAK ry
- Suomen Yrittäjät ry.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄT JA SELVITYKSET

Ehdotusten pääasiallinen sisältö

U 47/2004 vp

Yleisasetusehdotus sisältää yleiset säännöt, jot-
ka koskevat Euroopan aluekehitysrahaston, Eu-
roopan sosiaalirahaston ja koheesiorahaston tu-
kea.

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan
hallinnoinnissa ja rahoituksessa on tiettyjä kes-
keisiä periaatteita, jotka esitetään säilytettäväk-
si. Näitä ovat keskittäminen, ohjelmaperusteis-
uus, kumppanuus, täydentävyys ja tehokkuus.
Kumppanuutta korostetaan ohjelmatyön eri vai-
heissa: kansallisen strategian ja toimenpideoh-
jelmien valmistelussa, seurannassa ja arvioin-
nissa. Suhteellisuusperiaatetta korostetaan entis-
tä enemmän muun muassa valvonnan osalta,
mikä tarkoittaa, että mitä pienempi rahoitus-
osuus, sitä kevyemmät hallintotoimet. Alue- ja
rakennepolitiikan tulee täydentää muita yhteisö-
tasoisia politiikkoja, strategioita ja suuntaviivo-
ja.

Ehdotuksen mukaan yhteisön alue- ja raken-
nepolitiikkaa toteutetaan rakennerahastokaudel-
la 2007—2013 kolmella eri tavoitteella, jotka
ovat lähentyminen eli konvergenssi, alueellinen
kilpailukyky ja työllisyys sekä eurooppalainen

alueellinen yhteistyö. Nykyisten yhteisöaloite-
ohjelmien toiminta esitetään sisällytettäväksi
edellä mainittuihin tavoitteisiin.

Konvergenssitavoite tukee unionin heikoim-
min kehittyneiden jäsenmaiden ja alueiden ta-
louskasvua ja työllisyyttä ja sitä kautta alueellisten
kehityserojen vähentämistä. Se vastaa ny-
kyistä tavoitetta 1, ja sitä rahoittavat Euroopan
aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto ja
koheesiorahasto. Alueellinen kilpailukyky ja
työllisyys -tavoite keskittyy rakennemuutostar-
peiden ennakointiin ja rakenteiden kehittämi-
seen konvergenssitavoitteen ulkopuolisilla
alueilla. Tavoitteessa toteutetaan alueellisia kil-
pailukykyohjelmia, jotka rahoitetaan Euroopan
aluekehitysrahastosta, ja työllisyysohjelmia, jot-
ka rahoitetaan Euroopan sosiaalirahastosta.
Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite
korvaa nykyiset tavoitteet 2 ja 3. Eurooppalai-
nen alueellinen yhteistyö -tavoite on uusi, mutta
sen perustana on nykyinen Interreg-yhteisöaloite.
Sitä rahoittaa EAKR, ja sillä edistetään yhteis-
ön alueiden tasapainoista integraatiota..

Alue- ja rakennepolitiikkaa rahoittavien ra-
hastojen lukumäärä vähenee nykyisestä kuudes-
ta rahastosta kolmeen. Ne ovat Euroopan alueke-

hitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto ja koheesiorahasto.

Asetusehdotuksessa esitetään, että rakennerahastojen kokonaisrahoituskehys vuosille 2007—2013 on 336,1 miljardia euroa. Keskittämisperiaatteen mukaisesti köyhimmille maille ja alueille kohdennettaisiin konvergenssitavoitteen kautta varoista lähes 80 %, mitä voidaan verrata nykyiseen 70 %:iin.

Koheesiopolitiikalle laaditaan eurooppalainen kokonaisstrategia, joka käsitellään Euroopan unionin neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. Käytännön ohjelmatyötä tehdään jäsenmaan kansallisen strategian toteuttamiseksi laadittujen toimenpideohjelmien mukaisesti. Kuten toimenpideohjelmaa voidaan rahoittaa vain yhdestä rahastosta.

Toimenpideohjelmien hallinnosta, seurannasta ja valvonnasta vastaavat hallintoviranomainen, varmentava viranomainen ja tarkastusviranomainen. Hallintoviranomaisen tehtävät säilyvät pääasiassa nykyjärjestelmän mukaisina. Varmentava viranomainen korvaa nykyisen maksuviranomaisen. Erityinen tarkastusviranomainen on uusi. Jokaiselle toimenpideohjelmalle nimetään nykykäytännön mukaisesti seurantakomitea. Ohjelmien rahoitushallintoa ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siirtymällä toimenpidekohtaisesta hallinnoinnista toimintalinjakohtaiseen hallintaan. Tukikelpoisuussäädökset pohjautuvat pääasiassa kansallisiin säännöksiin subsidiariteettiperiaatteen mukaan.

Ohjelmien tehokkuutta, vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta pyritään parantamaan. EU:n toimielimet osallistuvat vuosittain politiikan tavoitteita ja tuloksia koskevaan keskusteluun. Ohjelmien nykyistä arviointijärjestelmää esitetään jatkettavaksi. Kuten nykyiselläkin kaudella, komission esitys sisältää suoritusvarausmenettelyn. Lisäksi esitetään kansallista rahoitusvarausta odottamattomiin toimialakohtaisiin tai paikallisiin sosioekonomisiin kriiseihin varautumista varten.

E 103/2004 vp

Euroopan sosiaalirahaston osalta asetusehdotus sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä Euroopan

sosiaalirahaston keskeisistä painopisteistä ja tuettavan toiminnan periaatteista. EY:n perustamissopimuksen 146 artiklan mukaan Euroopan sosiaalirahasto on perustettu työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi. Euroopan sosiaalirahastoa koskevan asetusehdotuksen mukaan ESR:n tavoitteena on vahvistaa taloudellista ja sosiaalista koheesiota tukemalla jäsenmaiden pyrkimyksiä täystyöllisyyden saavuttamiseksi, työn laadun ja tuottavuuden parantamiseksi ja sosiaalisen osallistuvuuden lisäämiseksi sekä alueellisten työllisyyserojen vähentämiseksi.

U 61/2004 vp ja E 106/2004 vp

Asetusehdotus Euroopan aluekehitysrahastosta määrittelee rahaston tehtävät ja tuettavan toiminnan laajuuden konvergenssi-, alueellinen kilpailukyky ja työllisyys- sekä eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteissa. Se sisältää määräykset kaupunki- ja maaseutualueiden, kalastuksesta riippuvien alueiden, merentakisten alueiden ja luonnonhaitoista kärsivien alueiden huomioon ottamisesta. Se sisältää myös säännökset eurooppalainen alueellinen yhteistyötavoitteen toimeenpanosta.

E 115/2004 vp

Koheesiorahastoasetusehdotuksessa yksilöidään koheesiorahaston tehtävä suhteessa yleisasetukseen ja perustamissopimuksessa rahastolle annettuun tavoitteeseen. Asetusehdotus määrittelee rahaston tehtävät ja konvergenssitavoitetta tukevan toiminnan soveltamista koskevat säännökset, tuen ehdollisuus ja tuettavat toiminta-alat mukaan luettuina.

Valtioneuvoston kannat

U 47/2004 vp

Yleiset kannanotot (kannanotot 1—8 vastaavat hallituksen rahoituskehyskirjelmän kannanoton kohtia 31—38)

1. Alueellisen, taloudellisen ja sosiaalisen koheesion edistämisen tulee olla keskeinen

unionin toiminnan perusta. Sen toteuttamiseksi tarvitaan tehokkaampaa rakenne- ja työllisyyspolitiikkaa. Suomi katsoo, että alueellisen koheesion, kilpailukyyn ja työllisyyden edistämisen tulee olla uusien rahoituskehysten 2007—2013 sisällön ja resursoinnin kulmakivi.

2. Alue- ja rakennepoliitikassa tulee pyrkiä tasapainoiseen, innovoivaan rahoitusratkaisuun, joka tyydyttää kaikkia jäsenmaita. Rakennepoliitiikan uudistus tulee kytkeä Lissabonin ja Göteborgin strategioiden toimeenpanoon. Työllisyys- ja osaamistavoitteiden rahoituksen tulee säilyä suhteellisesti vähintään nykytasolla. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvitaan komission esitysten pohjalta alue- ja rakennepoliittisia resursseja suunnilleen 0,40 % EU:n bruttokansantulosta. Suomi pitää myönteisenä komission ehdotukseen sisältyvää vahvaa ympäristöpainotusta sekä konvergenssi- että alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa.

3. Suomi pitää kynnyskysymyksenä sitä, että sen pohjoiset ja itäiset erittäin harvaan asutut alueet saadaan korkeimman aluetuen piiriin myös jatkossa.

Itä- ja Pohjois-Suomea koskevan ratkaisun arvioinnissa merkityksellisintä on tuen mahdollisimman korkea taso ja pysyvyys sekä yritystukien ja maaseudun kehittämistukien tason säilyminen nykyisessä laajuudessaan. Paras menettelytapa tämän tavoitteen toteuttamiseksi on näiden erittäin harvaan asuttujen alueiden sisällyttäminen rakennerahastojen yleisasetuksen artiklan 5 (konvergenssitavoite) omaksi alakohdaksi. Suomi näkee, että näin voidaan taata sellaiset resurssit ja keinovalikoima, joka vastaa niiden rakenneongelmien vakavuuteen.

Unionin hallitusten ja jäsenvaltioiden edustajat antoivat kesäkuussa 2004 poliittisen hyväksynnän pohjoisten erittäin harvaan asuttujen alueiden erityiskohtelun säilymiselle. Tämä erityiskohtelu, joka perustuu Suomen liittymissopimukseen, on sisällytetty uuden perustuslaillisen sopimuksen artiklaan III-220 ja liittymissopimuksia koskevan pöytäkirjan numero 8 artiklaan 63.

4. Suomen näkemyksen mukaan komission ehdottama rakennerahastojen määrän vähentä-

minen kolmeen on hallintoa ja eri menettelyjä yksinkertaistava sekä alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanoa tehostava toimi ja näin ollen kannatettavissa.

5. Suomi hyväksyy lähtökohtaisesti komission esittämät kolme tavoitetta.

6. Euroopan investointipankin ja investointirahaston rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämistä koheesiopolitiikassa tulee lisätä komission esityksen mukaisesti.

7. Suomi puoltaa 4 %:n jäsenmaakohtaista BKT-katto.

8. Yksinkertaistaminen, tehostaminen ja varojen vaikuttavan käytön varmistaminen on selkeästi asetettu Suomen tavoitteeksi rakennerahastojen ohjelmatyössä ja hallinnoinnissa. Komission ehdotukset ovat tältä osin oikeansuuntaisia, mutta eivät riittäviä. Rahoituksen vaikutavuutta on nykyistä selkeämmin pystyttävä seuraamaan sekä unionin tasolla että jäsenvaltioissa. Suomi katsoo, että valvontaa koskevien ehdotusten päälinjat ovat periaatetasolla oikeansuuntaisia ja hyväksyttäviä. Esitysten ja niiden vaikutusten arviointia tulee jatkaa ja siinä yhteydessä täsmentää Suomen kantoja.

Yksityiskohtaiset kannanotot

Valtioneuvoston yksityiskohtaiset kannanotot ilmenevät valtioneuvoston kirjelmästä kohdasta 6.2.

E 103/2004 vp

1. Suomi tunnustaa Euroopan sosiaalirahaston keskeisen roolin Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toteuttamisessa. Suomi pitää tärkeänä, että ESR tukee kansallisia politiikkoja täystyöllisyyden edistämiseksi, työelämän laadun ja tuottavuuden parantamiseksi, sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi sekä alueellisten työllisyyserojen vähentämiseksi.

2. Suomi näkee, että komission asetusehdotus tukee hyvin Lissabonin strategiassa asetettua kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä edistäviä tavoitteita. Suomi pitää tärkeänä, että asetusehdotus korostaa erityisen vahvasti yhteyttä ESR:n ja Euroopan työllisyysstrategian välillä sekä mahdollistaa työllisyysstrategian suuntaviivo-

jen ja suositusten paremman tukemisen ESR-toimin. Samalla asetusehdotus korostaa vahvaa yhteyttä ESR-toimien ja yhteisötason sosiaalisen osallisuuden, koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen tavoitteiden välillä.

3. Suomi tukee pääpiirteissään komission ehdotusta Euroopan sosiaalirahastoasetukseksi.

4. Suomen kannalta on tärkeää, että asetusehdotuksessa konvergenssitavoitteen sisältöinen koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatioiden kehittämisen rahoitus ESR:llä olisi mahdollista uuden konvergenssitavoitteen lisäksi myös alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa. Myös teknologian hyödyntämisen rahoitus on tärkeää. Näin turvattaisiin kehittämistoimien jatkuvuus ja mahdollisuus samanlaisten toimien toteuttamiseen koko Suomen alueella myös uudella ohjelmakaudella.

5. Suomen aktiivisen työperusteisen maa-hanmuuttopolitiikan tarpeet tulee ottaa huomioon ESR:n valtioiden ja alueiden välisissä toimissa ja rahoittaa toimia työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi, siirtyvän työvoiman osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseksi ja yhteiskuntaan sopeutumiseksi. Lisäksi rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita tulee voida rahoittaa EAKR:n eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteen kautta.

6. Suomi pitää tärkeänä, että nykyisen EQUAL-yhteisöaloitteen kaltainen valtioiden ja alueiden väliseen yhteistyöhön perustuva, innovatiivisuutta ja sosiaalista osallisuutta edistävä toimintamalli jatkuu tulevallakin kaudella. Innovatiivisten toimien rahoitus tavoiteohjelmien sisällä on yksinkertaistava ja kannatettava uudistus. Innovatiivisuus sinänsä tulee nähdä jatkossakin Euroopan sosiaalirahaston toimintaa ohjaavana periaatteena.

7. Suomi kannattaa järjestelmän yksinkertaistamiseksi tehtyä esitystä, jonka mukaan rahastot voivat rajoitetusti rahoittaa toistensa toimenpidevalikoimaan kuuluvia hankkeita. Esitetty 5 %:n joustomahdollisuus vaikuttaa kuitenkin riittämättömältä. Joustomahdollisuus ei kuitenkaan saa johtaa hankkeiden toimenpidevalikoiman heikkenemiseen eikä myöskään eri rahastoista rahoitettavien toimien päällekkäisyy-

teen. Suomi pitää hyvänä mallia, jonka mukaan kutakin ohjelmaa rahoittaa yksi rakennerahasto. Tämä mahdollistaa ESR:n erityispiirteiden paremman huomioimisen ja edesauttaa ohjelmien yksinkertaisempaa hallinnointia.

8. Joustavuuden lisäksi on tärkeää, että eri rahastoista rahoitettavien toimien yhteisvaikutukset otetaan huomioon strategisella kansallisella ja alueellisella tasolla.

U 61/2004 vp ja E 106/2004 vp

Yleiset kannanotot Euroopan aluekehitysrahastoa koskevaan asetusehdotukseen

1. Globaalitalouden murroksessa toimivassa laajentuneessa Euroopan unionissa Suomi korostaa aluekehitysrahaston perustehtävää vähentää alueiden kehittyneisyyseroja vahvistamalla heikompien alueiden kilpailu- ja innovaatiokykyä sekä ympäristön kannalta kestävästä kasvusta. Edistämällä yritystoimintaa ja investoimalla osaamiseen luodaan uusia ja kestäviä työpaikkoja. Työllisyyden turvaaminen rakennemuutoksesta kärsivillä alueilla on Suomen kannalta keskeinen kysymys.

2. Suomi katsoo, että EAKR-asetusehdotuksen painopisteiden on tuettava Lissabonin ja Göteborgin strategioiden tavoitteita. Suomi pitää Euroopan aluekehitysrahaston asetusehdotusta hyvänä lähtökohtana EU:n alue- ja rakennepolitiikan uudistukselle EAKR:n tehtäväalueen osalta.

3. Suomi pitää tärkeänä, että luonnonhaitoista kärsivien alueiden erityiskohtelu koskee myös alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitetta ja että se kattaa pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä edistävät tuotannolliset investoinnit.

4. Suomi pitää tärkeänä, että myös alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa voidaan jatkossakin kehittää monipuolisesti osaamis- ja innovaatorakenteita.

5. Suomi kannattaa EAKR:n nykyistä laajempaa käyttöä lainamuotoisiin takaus- ja pääomasijoitusinstrumentteihin pk-yritystoiminnan kilpailukyvyn ja yrittäjyyden edistämiseksi.

6. Suomi pitää hyvänä kaupunkiulottuvuuden sisällyttämistä konvergenssi- sekä kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteiden toimenpideohjelmiin. Kaupunkipoliittisten toimenpiteiden tulee sisältää sosiaalisen integraation vahvistamisen lisäksi myös kaupunkiseutujen kilpailukykyä tukevia toimenpiteitä.

7. On tärkeää, että konvergenssitavoitteen sekä alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen toimia voidaan kohdistaa myös maaseudun infrastruktuurin, yrittäjyyden ja osaamisen kehittämiseen täydentäen maaseuturahaston ja kalatalousrahaston toimenpiteitä.

8. Suomi kannattaa mahdollisuutta rahoittaa rajoitetusti ESR:n toimenpidevalikoimaan kuuluvia hankkeita EAKR-varoin. Esitetty 5 %:n joustomahdollisuus vaikuttaa kuitenkin riittämättömältä.

9. Suomi pitää tärkeänä, että asetus mahdollistaa Suomen tarpeita vastaavien ympäristöhankkeiden toteuttamisen kaikilla alueilla riippumatta siitä, mihin tavoitteeseen ne tulevat kuulumaan. Asetuksen tulisi mahdollistaa ehdotettua monipuolisemman keinovalikoiman käyttö Natura 2000 -verkoston osalta. Toimenpiteiden tulee olla mahdollisia sekä konvergenssitavoitteessa että alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa, jotta voidaan vahvistaa alueiden kestävä kehitystä ja maaseudun talouden monipuolistumista.

Kannanotot eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteeseen

10. Valtioiden välisessä ja alueiden välisessä yhteistyössä Suomi kannattaa toiminnan vahvempaa kytkentää unionin yhteisiin tavoitteisiin. Valtioiden välisessä yhteistyössä on kuitenkin tärkeää säilyttää riittävä joustavuus yhteistyöalueiden omien päämäärien huomioon ottamiseksi. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että voidaan rahoittaa myös kaupunkien, maaseudun ja rannikkoalueiden kehittämiseen, hallinnon kehittämiseen sekä kansalaisten ja instituutioiden väliseen yhteistyöhön liittyviä toimia.

11. Suomi kannattaa komission esitystä lisätä mahdollisuuksia käyttää rahoitusta alueellisesti nykyistä joustavammin. Suomen kannalta tärkeää on, että rajat ylittävissä ja valtioiden välisessä yhteistyössä EAKR-rahoituksesta voi enintään 10 % kohdistua unionin ulkopuolelle. Tämä parantaa muun muassa valtioiden välisen yhteistyön edellytyksiä Itämeren alueella.

12. Suomi pitää tärkeänä, että EAKR-varoin voidaan rahoittaa rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita, jotka liittyvät työmarkkinoiden toimivuuteen ja maahanmuuttajien osaamiseen sekä sosiaaliseen ja kulttuuriseen integroitumiseen. Eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteen lisäksi työperusteisen maahanmuuttopolitiikan hankkeita tulee voida rahoittaa ESR-asetuksen mukaisissa valtioiden ja alueiden välisissä toimitissa.

13. Suomi pitää tärkeänä, että asetusehdotukseen on otettu tarkempia yhteisiä säännöksiä ohjelmien hallinnosta, seurannasta ja valvonnasta. Ottaen huomioon erot raja-alueyhteistyön toimintaympäristöissä ja edellytyksissä säännöksissä on tärkeä varmistaa riittävä joustavuus.

14. Suomi katsoo, että eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteessa on tarpeen laatia yhteisötason tukikelpoisuussäännöt.

E 115/2004 vp

1. Suomi tukee komission esittämää uutta lähestymistapaa, jonka pyrkimyksenä on lisätä rakennetoimien hallintokäytäntöjen yhdenmukaisuutta sekä vahvistaa strategista otetta ja ohjelmointia koheesiorahastohankkeissa.

2. Rahaston tuen ei tule ylittää nykyisin sovellettavia EU-osarahoituksen enimmäistukitasoja.

3. Suomi tukee yhteiseurooppalaisten painotusten vahvistamista koheesiorahastohankkeissa sekä asetusehdotuksessa mainittuja painopisteitä.

4. Suomi kannattaa tuen makrotaloudellisten edellytysten kontrollointia neuvostossa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

EU:n alue- ja rakennepoliitiikan uudistusta koskevista esityksistä ja niiden suhteesta toisiinsa hallintovaliokunta toteaa aluksi seuraavaa. Alue- ja rakennepoliitiikan kannalta olennaisin on EU:n rahoitusnäkymät vuosille 2007—2013, jotka sisältävät ehdotukset rakennerahastojen määrärahoista. Valiokunta viittaa tältä osin antamaansa lausuntoon HaVL 29/2004 vp — U 56/2004 vp. Poliitiikan sisältö, rahoituksen allokointiperiaatteet ja hallinnointimenettelyt sisältyvät yleisasetukseen. Siitä, mihin toimenpiteisiin varoja voidaan käyttää, säädetään rahastokohtaisissa asetuksissa. Kokonaisuuteen liittyy lisäksi ehdotus asetukseksi rajat ylittävän yhteistyön eurooppalaiseksi yhtymäksi, miltä osin valiokunta lausuu erikseen. Ehdotus rakennerahastojen täytäntöönpanoa koskevaksi asetukseksi annetaan myöhemmin syksyllä.

Esitysten taustalla ovat komission kolmas koheesioraportti ja rahoituskehystiedonanto, joista valiokunta on antanut lausuntonsa HaVL 3/2004 vp — E 13/2004 vp ja HaVL 4/2004 vp — E 4/2004 vp. Kokonaisuuteen kytkeytyy myös komission esitys alueellisten valtiontukien suuntaviivoiksi, jolta osin valiokunta viittaa lausuntoonsa HaVL 21/2004 vp — E 58/2004 vp.

Yleisasetus

EU:n alue- ja rakennepoliitiikan uudistuksen lähtökohdat

Kokonaisuutena ottaen valiokunta näkee myönteisenä sen, että EU:n alue- ja rakennepoliitiikan uudistamisessa on otettu aikaisempaa strategisempi ote. Uudistuksen lähtökohdana on, että uudistetulla alue- ja rakennepoliitiikalla pystytään vastaamaan unionin keskeisiin haasteisiin — EU:n laajentumisen onnistuneeseen toteuttamiseen sekä kestäväen talouskasvun ja työllisyyden tukemiseen. On tärkeää, että löydetään tasapai-

noinen kokonaisuus, joka kytkeytyy Lissabonin ja Göteborgin Eurooppa-neuvostojen asettamien strategioiden toimeenpanoon.

Konvergenssitavoitetta sekä alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitetta koskevia näkökohtia

Komission esityksen mukaan rakennerahastotoimintaa toteutetaan tulevalla kaudella kolmen tavoitteen alla, jotka ovat konvergenssi, alueellinen kilpailukyky ja työllisyys sekä eurooppalainen alueellinen yhteistyö.

EU:n alue- ja rakennepoliitiikan uudistuksessa Suomen kannalta olennaista on se, miten harvaan asutut alueet otetaan uudistuksessa huomioon. Komission kriteerien perusteella koko Suomi kuuluisi alueellisen kilpailukyvyn ja työllisyyden tavoitteeseen. Pohjois-Suomelle esitetään korotettua tukea harvan asutuksen perusteella. Itä-Suomi kokonaisuutena NUTS II- ja tavoite 1 -alueena saisi siirtymäajan erityistukea.

Valiokunta viittaa rahoitusnäkymistä antamaansa lausuntoon HaVL 29/2004 vp. Valiokunta painottaa, että Suomen kynnyskysymyksenä tulee edelleen olla valtioneuvoston kannan mukaisesti Suomen pohjoisten ja itäisten erittäin harvaan asuttujen alueiden pysyttäminen korkeimman aluetuen piirissä. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että Itä- ja Pohjois-Suomea koskevan ratkaisun kannalta merkityksellisintä on tuen mahdollisimman korkea taso ja pysyvyys sekä yritystukien ja maaseudun kehittämistukien tason säilyminen nykyisessä laajuudessaan. Paras menettelytapa valiokunnan mielestä on näiden erittäin harvaan asuttujen alueiden kirjaaminen yleisasetuksen konvergenssitavoitetta koskevaan artiklaan omaksi alakohdaksi.

Harvan asutuksen kriteereihin liittyen valiokunta viittaa koheesioraportista antamaansa lausuntoon, jossa se kiinnitti huomiota siihen, että vesistöisyys lisää yhdyskuntarakenteen ylläpidolle ja elinkeinotoiminnalle aiheutuvia kustannuksia. Valiokunta pitää edelleenkin perustellumpana laskea asukastiheys kokonaispinta-alan

mukaan kuin maapinta-alan mukaan. Asiaa tulee pitää jatkossa edelleen esillä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite mahdollistaa toimenpiteiden ja rahoituksen kohdentamisen alueellisesti ja temaattisesti nykyistä joustavammin. Tavoitteessa keskeisiä painotuksia ovat muun muassa tietoyhteiskunta, ympäristö ja yrittäjyys. Alueellisten innovaatiojärjestelmien ja osaamiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamisessa voidaan hyödyntää osaamis- ja aluekeskusohjelmien kokemuksia ja toimintamalleja. Tavoitteessa painottuvat myös muun muassa työ- ja elinkeinoelämän muutoksiin sopeutumisesta edistävät toimet, osaaminen, ikääntyminen ja rakennetyöttömyys. Myönteistä on myös se, että kaupunkiseutujen kehittäminen liittyy entistä kiinteämmin osaksi kokonaiskehittämistä. Valiokunta toteaa, että sosiaalisen integraation vahvistamisen ohella tarvitaan myös kaupunkiseutujen kilpailukykyä tukevia toimenpiteitä.

Alueellisen kilpailukyvyn ja työllisyyden tavoitteessa tukitaso on matalampi ja toimenpiteet ovat suppeampia kuin konvergenssitavoitteessa. Jos koko Suomi määrittellään alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen alle, on kysymys toimenpidevalikoimasta entistäkin tärkeämpi. Valiokunta tarkastelee toimenpidevalikoimia tarkemmin jäljempänä käsitellessään rahastokohtaisia asetuksia. Tässä yhteydessä valiokunta toteaa, että rakennerahasto-ohjelmissa alueellinen investointituki on ollut vaikuttavuudeltaan ja tuloksellisuudeltaan alueellisen kilpailukyvyn kannalta keskeinen toimenpide, ja valiokunta katsoo aluetuen suuntaviivoista antamansa lausunnon mukaisesti, että rakennerahastojen osarahoitusta tulee voida käyttää investointien rahoittamiseen myös jatkossa niin konvergenssitavoitteen kuin alueellisen kilpailukyvyn ja työllisyyden tavoitteen alla. Rakennerahastojen osarahoitusta (ml. maaseuturahasto) tulee voida jatkossa käyttää alueellisten investointitukien vastinrahoituksena koko nykyisellä tavoite 1 -alueella ja saaristoalueilla (pl. Maarianhamina).

Eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoite

Eurooppalaisen alueellisen yhteistyön tavoite kohdistuu rajat ylittävään ja valtioiden väliseen yhteistyöhön sekä yhteistyöverkostoihin ja kokemusten vaihtoon. Yleisasetusehdotus mahdollistaa sisärajayhteistyön ja valtioiden välisen yhteistyön jopa laajempien aluerajausten puitteissa. Valiokunta pitää myönteisenä merirajakriteerin sisällyttämistä ehdotukseen. Jatkossa on tarpeen vielä tarkastella komission ehdotusten vaikutuksia esimerkiksi ohjelma per raja -periaatteen osalta, jolla saattaa olla vaikutuksia Suomen ja Ruotsin välisellä rajalla toteutettavaan yhteistyöhön.

Suomella on myönteisiä kokemuksia Interreg III -yhteisöaloitteesta. Valiokunta pitää tärkeänä, että rajat ylittävän yhteistyön roolia vahvistetaan tulevalla kaudella. Valiokunta katsoo, että myös alueiden välistä yhteistyötä tarvitaan laajentuneessa unionissa ja sitä tulee voida jatkaa ja kehittää myös tulevalla kaudella. Valiokunta katsoo, että eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteen eri painopisteiden välillä tulee olla riittävä jousto, joka mahdollistaa tehokkaan, alueiden omista lähtökohdista lähtevän yhteistyön.

Ulkorajayhteistyön osalta valiokunta viittaa rahoitusnäkömiestä antamaansa lausuntoon. Tässä yhteydessä valiokunta toistaa pitävänsä alueellisen yhteistyön näkökulmasta parhaimpana lähtökohdana ulkorajayhteistyöhön tarkoitettua omaa rahoitusinstrumenttia, joka perustuisi Interreg-yhteisöaloitteen menettelytapoihin. Keskeistä on saada aikaan nykyistä yksinkertaisempi ja toimivampi hallintomekanismi raja-alueyhteistyölle ulkorajoilla.

Strateginen lähestymistapa

Strateginen ote näkyy yhteisön tavoiteasetannan lisäksi ohjelmoinnin tasolla. Alue- ja rakennepoliitikalle laaditaan yhteisötason strategia, jonka neuvosto hyväksyy. Jäsenvaltiot laativat tämän puitteissa kansalliset strategiat, joihin kansallisten toimenpideohjelmien tulee perustua. Strategiseen suunnitteluun liittyy vahvasti seuranta. Uutta on neuvoston kytkeminen tähän mukaan. Jäsenvaltio raportoi vuosittain komissiolle niin

kansallisen strategian edistymisestä kuin toimenpideohjelmien täytäntöönpanosta. Valiokunta katsoo, että strategisen suunnittelun voidaan arvioida edistävän tavoitteiden saavuttamista. Samanaikaisesti on kuitenkin huolehdittava, että menettelyt eivät johda järjestelmän monimutkaistumiseen ja vie tehoa itse toiminnalta. Strategisella suunnittelulla tulee aikaansaada todellista lisäarvoa. Valiokunta tähdentää, että rakennerahastotoiminnassa yhteisön tavoitteiden ja strategioiden tulee — luodessaan yleisen viitekehysten rahoitettaville toimenpiteille — mahdollistaa riittävä liikkumavara kansallisille ja alueellisille lähtökohdille ja tarpeille subsidiariteettiperiaatteen toteutusta tukien. Kansallisesti laadittavaa strategiaa tulee arvioida suhteessa valtakunnallisiin alueiden kehittämisen tavoitteisiin.

Rakennerahastotoiminnan hallinnointi ja valvonta

Valiokunta pitää myönteisenä kehityksenä rakennerahastotoiminnan ja siihen liittyvän hallinnoinnin yksinkertaistamiseen tähtääviä esityksiä. Näitä ovat muun muassa tavoitteiden määrän rajaaminen kolmeen ja nykyisten yhteisöaloitteiden sisällyttäminen tavoiteohjelmiin, rakennerahastojen määrän väheneminen kolmeen ja rahasto per ohjelma -periaate sekä toimenpideohjelmien laatiminen toimintalinjatasolla. Toisaalta rahoitettavien toimien kokonaiskoordinoiminen asettaa haasteita, koska eri rahastojen alaiset toimenpiteet rahoitetaan eri toimenpideohjelmista. Valiokunta toteaa, että taloushallintoa koskevat säännökset, ml. budjettisitoumukseen ja maksatuksiin liittyvät menettelyt, näyttävät säilyvän pääasiassa nykykäytännön mukaisina.

Yleisasetus korostaa moitteetonta varainhoitoa ja hallinto- ja valvontajärjestelmän toimivuutta. Tämä näkyy osaltaan siinä, että hallinto- ja valvontajärjestelmien toiminnan arviointia varten jäsenvaltion tulee nimetä erityinen toimielin. Lisäksi komissio ehdottaa uutta tarkastusviranomaista, jolle keskitettäisiin vastuu raken-

nerahastovarojen tarkastuksesta, joka nykyisin kuuluu rakennerahastovaroja käyttävissä ministeriöissä tarkastusta suorittavien henkilöiden ja yksiköiden tehtäviin. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida näiden ehdotusten vaikutuksia käytännössä. Sinänsä pyrkimys hallinto- ja valvontajärjestelmien toimivuuden parantamiseen on kannatettavaa.

Valiokunta tukee sitä Suomen lähtökohtaa, että pienille ohjelmille tulee voida luoda suuria ohjelmia yksinkertaisempi hallintomalli ja helpommat ratkaisut. Valiokunnan mielestä on tarkoituksenmukaista, että yhteisön osallistuminen hallintoon, arviointiin ja tarkastustoimintaan suhteutetaan yhteisön tuen määrään siten kuin valtioneuvoston kirjelmästä ilmenee. Valvontavastuun siirto jäsenmaille ei kuitenkaan saa heikentää sen valvontaa, että tukea ei esimerkiksi käytetä jäsenmaiden kilpailua vääristävästi tai poljeta työehtoja.

Yleisasetuksen yhtenä tavoitteena on kumppanuuden vahvistaminen jäsenvaltioissa. Kumppanuus tulee ottaa huomioon ohjelmatyön eri vaiheissa: kansallisen strategian ja toimenpideohjelmien valmistelussa, seurannassa ja arvioinnissa. Valiokunta katsoo, että esimerkiksi kokemukset maakunnan yhteistyöryhmistä ja seurantakomiteoista antavat hyvät valmiudet kumppanuuden vahvistamiseen ja yhteistyön kehittämiseen tulevalla kaudella.

Valiokunnan näkemyksen mukaan rakennerahastotoimintaa koskevat esitykset antavat kohtalaiset mahdollisuudet ohjelmien hallinnoinnin yksinkertaistamiseen ja ohjelmien toteuttamisen tehostamiseen. Viime kädessä tämä on pitkälti myös kansallinen kysymys. Suomessa on saatu kokemuksia rakennerahastotyöstä kahden kauden ajalta. Valiokunta on tarkastellut näitä kysymyksiä aluepoliittisesta selonteosta antamassaan mietinnössä (HaVM 14/2004 vp — VNS 3/2004 vp) ja viittaa siinä yhteydessä lausuttuun. Alue- ja rakennepolitiikan toimintajärjestelmien on oltava entistä toimivampia ja tehokkaampia, jotta alue- ja rakennepolitiikalla voidaan saavuttaa entistä enemmän tuloksia.

Ohjelmien vaikuttavuuteen ja tuloksellisuuteen liittyviä näkökohtia

Rakennerahasto-ohjelmien vaikuttavuuden seuranta, arviointi ja kehittäminen ovat keskeisiä kysymyksiä alue- ja rakennepolitiikan uudistamisessa. Valiokunta pitää myönteisenä sitä, että ohjelmien vaikuttavuuden seuraamista pyritään tehostamaan sekä yhteisötasolla että jäsenvaltioissa. Paneutuminen vaikuttavuuden arviointiin on tärkeää, sillä tehtävä on haastava. Käytännössä voi olla vaikea todentaa esimerkiksi sitä, mikä osa alueella tapahtuneesta kehityksestä on ohjelman vaikutusta ja mikä muun yleisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen seurausta.

Komissio esittää 3 %:n EU-tason suoritusvaarausta jäsenmaille palkintona edistymisestä alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa. Ehdotus poikkeaa jossain määrin nykyisestä ohjelmareservimenettelystä. Valiokunnan mielestä tuloksellisuuden palkitseminen on periaatteessa kannatettavaa, mutta se edellyttää joustavuutta ja sitä, että kriteerit perustuvat ohjelmatyön tuloksiin. Komission esittämää mallia onkin tässä suhteessa tarpeen vielä kehittää.

Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin komission ehdotusta kansallisesta rahoitusvarauksesta periaatteessa hyvänä esityksenä. Valiokunta kuitenkin korostaa, että toteutustavan tulee olla joustava, jotta se tosiasiallisesti mahdollistaa reagoimisen äkillisiin paikallisiin ja toimialakohtaisiin kriiseihin.

Rahastokohtaiset asetukset

Yleistä

Alue- ja rakennepolitiikkaa rahoittavien rahastojen lukumäärä vähenee nykyisestä kuudesta rahastosta kolmeen rahastoon, Euroopan aluekehitysrahastoon (EAKR), Euroopan sosiaalirahastoon (ESR) ja koheesiorahastoon. Näitä koskeissa asetusehdotuksissa määritellään kunkin rahaston tehtävät, tuettavat toiminnan muodot ja hyväksyttävät kustannukset.

Valiokunta toteaa, että EAKR:llä ja ESR:llä on kummallakin tärkeä rooli rakennerahastotehtävien toteuttajana. ESR osallistuu toimien ra-

hoittamiseen konvergenssitavoitteessa ja alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa. EAKR osallistuu kaikkien kolmen tavoitteen toteuttamiseen.

Valiokunta pitää kannatettavana, että EAKR ja ESR voivat tiettyyn rajaan asti rahoittaa toistensa toimenpidevalikoimaan kuuluvia hankkeita. Valiokunnan näkemyksen mukaan jouston tulee kuitenkin olla esitettyä (5 prosenttia) suurempi, jotta voidaan paremmin ottaa huomioon alueellisia tarpeita ja hallita tilanteita, joissa toimenpidevalikoima jää liian kapea-alaiseksi. Lisäksi suurempi jousto tehostaa varojen mahdollisimman täysimääräistä käyttöä.

On myös tärkeää, että rakennerahastojen varoja voidaan kohdistaa myös maaseudun infrastruktuurin ja osaamisen kehittämiseen. Valiokunta pitää myönteisenä, että maaseudun infrastruktuuria, palveluita ja pk-yrityksiä voidaan kehittää myös EAKR- ja ESR-toimilla, siltä osin kuin toimenpiteet täydentävät maaseuturahaston toimenpiteitä.

Valiokunta painottaa säädösten yhteentoimivuutta ja rahastojen mahdollisimman pitkälle yhtenäisiä menettelyjä, jotta kansallisesti kyettään sovittamaan ohjelmia ja hankkeita joustavasti yhteen. Tämä on tärkeää muun ohella myös EAKR:n ja ESR:n välille esitetyn joustoelementin kannalta.

Komissiota avustaa rahastojen koordinointikomitea. Koheesiorahaston osalta komitologiamenettely on uutta. Komission esityksen mukaan koordinointikomitean toimialassa ei mainita ESR:ää. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin toimeenpanosäännösten tulkintojen yhteensovittamiseksi tarpeellisenä, että komitean kokoonpanoa täydennetään jäsenvaltioiden Euroopan sosiaalirahaston edustajilla.

EAKR-asetus

Edellä sanotun lisäksi valiokunta toteaa EAKR-toimista seuraavaa.

Konvergenssitavoitteen mukaiset EAKR-toimet vastaavat pitkälti nykyisen EAKR-asetuksen mukaisia toiminnan aloja. Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite keskittyy innovaatio- ja osaamispohjaiseen talouteen, ympäris-

töön ja riskien ehkäisyyn sekä liikenneverkoston ja tieto- ja viestintätekniikkapalvelujen saatavuuteen. Uudella kaudella kummassakin tavoitteessa nousee vahvasti esille alueellisen teknologisen tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä alueellisten innovaatiojärjestelmien kehittäminen ja yrittäjyyden edistäminen.

Valiokunnan näkemyksen mukaan nämä painotukset sopivat varsin hyvin Suomen kehityshaasteisiin. Myönteisenä voidaan pitää myös sitä, että EAKR-asetuksessa on avattu mahdollisuus osarahoittaa joitakin tuotannollisia investointeja harvaan asutuilla alueilla. Selvityksen mukaan asiaa koskevaa säännöstä on kuitenkin edelleen tarvetta täsmentää suorien investointitukien käyttömahdollisuuksien osalta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että EAKR:n varoilla voidaan edistää myös tulevalle kaudella uusien työpaikkojen ja yritysten luomista ja olemassa olevien säilyttämistä. Työllisyyden turvaaminen rakennemuutoksesta kärsivillä alueilla on Suomen kannalta keskeinen kysymys. Alueellisen kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että voidaan jatkossakin kehittää monipuolisesti osaamis- ja innovaatorakenteita myös alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen alla. Valiokunta toteaa myönteisenä myös EAKR:n nykyistä laajemman käyttömahdollisuuden lainamuotoisiin takaus- ja pääomasijoitusinstrumentteihin pk-yritystoiminnan kilpailukyvyn ja yrittäjyyden edistämiseksi.

Hallintovaliokunta katsoo ympäristövaliokunnan lausuntoon Natura 2000 -verkoston rahoittamisesta (YmVL 31/2004 vp) viitaten, että rakennerahastovarojen käyttöä ei tule ulottaa Natura 2000 -verkoston rahoitukseen.

EAKR-asetus sisältää myös säännökset eurooppalainen alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimeenpanosta. Tämän tavoitteen osalta valiokunta viittaa edellä yleisasetuksen ja rahoitusnäkyvien yhteydessä toteamaansa.

ESR-asetus

Edellä sanotun lisäksi valiokunta toteaa ESR-toimista seuraavaa.

Asetusehdotuksen mukaan ESR:n tulee erityisesti tukea toimintaa, joka on sopuoinnussa Eu-

roopan työllisyysstrategian suuntaviivojen ja suositusten kanssa. Samalla asetus korostaa vahvaa yhteyttä ESR-toimien ja yhteisötason sosiaalisen osallistuvuuden, koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä. Selvityksen mukaan asetusehdotuksessa kuvattu ESR:n toiminta-ala vastaa hyvin pitkälle nykyisen asetuksen mukaista toiminta-alaa ja sen eri painopisteitä. Toiminta-ala kattaa toimenpiteitä aktiivisista työvoimapolitiittisista toimenpiteistä aina yritysten ja työntekijöiden sopeuttamiseen työmarkkinoiden rakenteellisiin muutoksiin ja aktiivisen työperusteisen maahanmuuttopolitiikan kehittämiseen. Toimenpidevalikoima on ehdotuksen mukaan laajempi konvergenssitavoitteessa niin, että sen alla on mahdollista rahoittaa myös erityisiä toimenpiteitä koulutusjärjestelmien uudistamiseksi sekä inhimillisen pääoman kehittämiseksi tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. Equal ja Urban-yhteisöaloitetyyppinen toiminta sisällytetään osaksi ESR-ohjelmaa/ohjelmia.

Saadun selvityksen mukaan ESR-asetus linjautuu melko hyvin siihen viitekehykseen, jonka Suomen työmarkkinat, elinkeinoelämä ja työelämä muodostavat. Valiokunta korostaa pk-sektorin merkitystä työllistäjänä. Tulevia haasteita ovat työvoiman ikääntyminen, työvoiman saatavuus, korkea rakennetyöttömyys sekä työn laadun ja tuottavuuden parantaminen. Valiokunta toteaa, että tässä suhteessa maassamme on huomattaviakin alueellisia eroja. Valiokunta tähdentääkin ESR:n merkitystä alueiden tasapainoisen kehittämisen kannalta.

Osaaminen, koulutus, tutkimus ja innovaatiot sekä työmarkkinoiden toimivuus ovat tärkeitä painotuksia alueiden kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja pysyvien työpaikkojen ja uuden yrittäjyyden luomiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että inhimillistä pääomaa voidaan kehittää ESR-varoin tulevalle kaudella koko maassa.

Koheesiorahastoasetus

Tulevalle kaudella koheesiorahaston toimet koskevat kaikkia uusia jäsenmaita sekä vanhoista jäsenmaista Portugalia ja Kreikkaa. Koheesiorahastoasetuksella ei ole suoria vaikutuksia EU:n alue- ja rakennepolitiikan toteuttamiseen Suo-

**HaVL 30/2004 vp — U 47/2004 vp, U 61/2004 vp,
E 103/2004 vp, E 106/2004 vp, E 115/2004 vp**

messä. Asetusehdotus tuo koheesiorahastohankkeisiin aiempaa tiukemman yleiseurooppalaisen näkökulman, ja se painottaa voimakkaasti kestävä kehitystä, jolloin heijastusvaikutuksia näkyy myös Suomessa muun muassa Baltian hankkeiden ja laajemminkin Euroopan parantuvan ympäristön tilan ja parempien liikenneyhteyksien kautta. Valiokunta kannattaa ehdotuksia koheesiorahaston ja rakennerahastojen hallintokäytäntöjen yhtenäistämistä, joka luo edellytyksiä rahastojen keskinäisen synergian hyödyn-

tämiselle. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa valtioneuvoston kantaan.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asioissa U 47/2004 vp, U 61/2004 vp, E 103/2004 vp, E 106/2004 vp ja E 115/2004 vp valtioneuvoston kantaan edellä esitetyin täsmennyksin.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Kari Kärkkäinen /kd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Lauri Oinonen /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Heli Paasio /sd
	Nils-Anders Granvik /r	Satu Taiveaho /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Rakel Hiltunen /sd	Ahti Vielma /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Tuula Väättäinen /sd
	Esko Kurvinen /kok	vjäs. Petri Salo /kok.
	Lauri Kähkönen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.